

Tweede Kamer
T.a.v. Minister Bruins

Per e-mail verzonden

Kenmerk : nfm.bri.14695688
Betreft : Nefemed Hulpmiddelen meer dan kosten
Datum : 17 december 2018

Geachte Mijnheer de Minister, geachte heer Bruins,

Nefemed vraagt uw dringende aandacht voor de dreigende kaalslag in het verstrekken van en de vergoedingen voor medische hulpmiddelen. Twee miljoen patiënten die dagelijks afhankelijk zijn van stoma-, incontinentiemateriaal en/of katheters¹ dreigen de dupe te worden. Zij zullen steeds vaker een ander hulpmiddel of minder hulpmiddelen krijgen dan hen is voorgeschreven. Oorzaak is een aantal recente aanbestedingen door zorgverzekeraars. De voortdurende druk op de vergoedingen heeft een nieuw dieptepunt bereikt met grote gevolgen voor patiënten die afhankelijk zijn van deze hulpmiddelen. Dankzij passende medische hulpmiddelen kunnen deze patiënten langer zelfstandig blijven en mee blijven doen in de maatschappij.

Nefemed is de brancheorganisatie van producenten, importeurs en handelaren van medische hulpmiddelen en medische technologie. Medische hulpmiddelen en medische technologie vormen een onmisbare schakel in de gezondheidszorg. Daarom staan kwaliteit, beschikbaarheid en toegankelijkheid van medische hulpmiddelen en technologie voor de patiënt bij Nefemed centraal. Samen met keuzevrijheid en maatwerk zijn dit belangrijke voorwaarden voor de kwaliteit van leven en de zelfredzaamheid van patiënten.

Focus op prijs in plaats van kwaliteit

Voor patiënten met een stoma of (in)continentieproblemen komt dit noodzakelijke maatwerk serieus op de tocht te staan door het beleid van zorgverzekeraars. Zij zetten met (nieuwe) contracten voor de vergoeding van medische hulpmiddelen de medisch speciaalzaken (distributeurs) en apotheken voor het blok. Het gehanteerde inkoopbeleid staat op gespannen voet met het Kwaliteitskader Hulpmiddelenzorg van het Zorginstituut Nederland

---

¹ Het gaat hier om katheters voor eenmalig gebruik. Patiënten gebruiken op een dag meerdere van deze eenmalige katheters om de urine vanuit de blaas af te voeren.

(ZIN). Weliswaar valt er op papier weinig af te dingen, maar de geboden vergoedingen zijn van een dusdanig niveau dat Nefemed vreest dat zowel het aanbod aan hulpmiddelen als de hulpmiddelenzorg ernstig onder druk komen te staan. Zorgverzekeraars krijgen hierdoor indirect de regie op wat de patiënt uiteindelijk als hulpmiddel ontvangt. Kortom, de focus ligt primair op de prijs in plaats van op de beste keuze voor de patiënt. Gevolg is dat patiënten niet langer het medisch hulpmiddel krijgen dat is voorgeschreven door specialistisch verpleegkundigen, maar een hulpmiddel krijgen dat past bij hun vergoedingsprofiel. Dit leidt tot een reeks ongewenste neveneffecten:

- patiënten krijgen niet langer hun vertrouwde stoma-, incontinentiemateriaal en/of katheters. Dit kan leiden tot lichamelijke en psychische klachten en bijvoorbeeld uitval in het arbeidsproces of sociaal isolement.
- aantasting van de professionele autonomie van de specialistische zorgverlener, omdat anderen op de stoel van de voorschrijver gaan zitten.
- beperking van de keuzevrijheid voor patiënten door verschraling van het aanbod, vanwege het inkoopbeleid van zorgverzekeraars en de reactie hierop van distributeurs die noodgedwongen kiezen voor een economisch gedreven voorkeursbeleid.
- innovaties en verbeterde producten die niet (meer) of veel later beschikbaar komen voor patiënten.

Diverse leden van Nefemed ontvangen aan de vooravond van het nieuwe jaar steeds vaker noodkreten van bezorgde patiënten die hun vertrouwde product nu al niet meer kunnen afnemen.

Hulpmiddelen meer dan kosten

Het sturen op kosten bij het bepalen van de vergoedingen van medische hulpmiddelen is niet nieuw. Het beleid van de overheid is om de zorg zo dicht mogelijk bij huis te organiseren om zo de zorgkosten binnen de perken te houden. Gezien de toenemende vergrijzing is sturing op kosten niet onlogisch. Nu wordt er echter vooral bezuinigd op de kosten van medische hulpmiddelen die patiënten juist helpen om langer zelfstandig te wonen, met zo min mogelijk beperkingen te leven en mee te blijven doen in de maatschappij. Een eerdere 'bezuinigingsronde' (2012) heeft al geleid tot een aanzienlijke verschraling van het aanbod in vergoedde incontinentiematerialen. De druk op de zorgkosten is dus al veel langer voelbaar bij de producenten en de distributeurs van hulpmiddelen. De crux zit hem in sturing op kosten per product in plaats van kosten per patiënt/indicatie. En juist in dat laatste kunnen hulpmiddelen van grote waarde zijn om de kostenontwikkeling in toom te houden.

Contracteren van zorg leidt steeds vaker tot onrust en ongenoegen onder artsen, paramedici, gespecialiseerd verpleegkundigen en patiënten. Nefemed wil en kan deze ontwikkeling niet zomaar accepteren. We zien in de praktijk steeds vaker dat patiënten in de knel komen door de contracten die zorgverzekeraars sluiten, waardoor patiënten niet meer de beste zorg krijgen en maatwerk niet langer de norm is. Het verschil tussen een passend en een generiek hulpmiddel, maakt voor de gebruiker groot verschil in de mate waarin hij of zij, zijn of haar leven kan leven. Door de juiste inzet van medische hulpmiddelen kunnen

twee miljoen patiënten die kampen met (in)continentie problemen en/of een stoma dragen mee blijven doen in de maatschappij. Doelmatigheid en functioneringsgerichtheid staan daarbij centraal. Zo heeft iemand met een drukke baan of een actieve levensstijl andere behoeftes dan iemand die minder actief is of kampt met motorische uitdagingen. Borging van en voldoende ruimte voor het opvolgen van een functioneringsgericht voorschrijven van medische hulpmiddelen draagt bij aan betere zorg tegen lagere kosten. Zorg die zinnig en zuinig is.

Staat de patiënt straks in de kou?

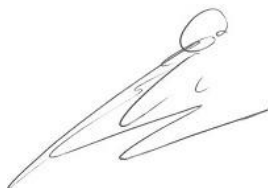
Niemand kiest er vrijwillig voor om afhankelijk te zijn van een medisch hulpmiddel. Als je dat wel bent, dan wil je mee kunnen blijven doen in de samenleving. Elke patiënt moet het hulpmiddel krijgen dat het beste past bij zijn of haar persoonlijke situatie. Wie medisch hulpmiddelen louter ziet als kostenpost, doet niet alleen patiënten te kort, maar ook de maatschappij. Een kortzichtige kostenbesparing door de zorgverzekeraar, betekent dat anderen in de keten geconfronteerd worden met de (financiële) consequenties. Nefemed zet zich daarom in voor een constructieve dialoog, waarbij het van belang is dat we naast zorgkosten ook de maatschappelijke kosten en baten betrekken bij afwegingen die gemaakt worden bij het bepalen van het inkoopbeleid. Dat er keuzes moeten worden gemaakt, is logisch: immers we weten allemaal dat de zorg steeds duurder wordt. Maar zo lang de partijen in de zorgketen vanuit hun eigen belang blijven opereren, komt er geen oplossing. Hierbij roepen wij u dan ook dringend op om samen met ons de kwaliteit, beschikbaarheid en keuzevrijheid van medische hulpmiddelen in de toekomst te beschermen en te garanderen. Functioneringsgericht voorschrijven speelt hierbij een sleutelrol.

- Wij verzoeken u er actief op toe te zien dat maatwerk bij het voorschrijven en gebruiken van medische hulpmiddelen niet wordt aangetast waarmee naleving van het Kwaliteitskader Hulpmiddelenzorg van het Zorginstituut Nederland (ZIN) wordt gewaarborgd.
- Het Kwaliteitskader stelt dat de regiefunctie voor het voorschrijven van medische hulpmiddelen is voorbehouden aan een gespecialiseerd zorgverlener die op basis van ervaring en dossierkennis functioneringsgericht en doelmatig voor kan schrijven. De regie mag niet verschuiven naar partijen die niet financieel onafhankelijk een keuze kunnen maken, zoals distributeurs of zorgverzekeraars.
- De zorgverzekeraar heeft een maatschappelijke rol, vastgelegd in de Zorgwet, daar dienen zij op gewezen te worden. Sturen op kosten ten koste van de patiënt dient enkel een financieel en geen maatschappelijk belang.
- Bij het bepalen van het zorg(inkoop)beleid moet breder worden gekeken dan alleen naar de directe kosten. De beperking van maatschappelijke kosten, door goed gebruik van medische hulpmiddelen, en opbrengsten moeten bijdragen aan een integraal inkoop/vergoedingenbeleid.

Een goed op (de situatie van) de patiënt afgestemd medisch hulpmiddel leidt tot minder vervolgcosten in het zorgproces. Immers maatwerk zorgt ervoor dat zij zonder schaamte en met kwaliteit van leven kunnen meedraaien in onze maatschappij.

Wij rekenen erop dat u deze brandbrief serieus neemt. Nefemed denkt en werkt graag mee aan zorg die zinnig en doelmatig is. We gaan graag met u in gesprek over hoe we door gepast gebruik onnodige kosten voorkomen terwijl de patiënt de beste hulpmiddelen krijgt.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Caroline Emmen', written in a cursive style.

Caroline Emmen
Directeur